

Kiderül, hogy az azonosságban a művészet, a mű, a műves religiozitása (ami a szocialitást jelenti) magától megoldódik.

És mindez azért, mert

a pont nem a megsemmisülés, hanem a megvalósulás egyetlen helyén, az űr határán azonos az űrrel, az űrrel, amely nem a semmi, hanem a ponttal azonos és szimmetrikus minden.

A pont és az űr találkozása a mérték. A mérték megjelenése élet. A mérték a szabadság, a szabadság kimeríthetetlen, mert az egység kimeríthetetlen.

Azt mondtuk, a végcél a megszólalás. De az űr határán, a megszólalás egyetlen helyén kiderül, hogy az,

ami megszólal, nem a hang, hanem a csend,
ami kápráztat, nem a szín, hanem a színtelen,
ami a vég, az a kezdet,
ami az anyag, az az anyagtalan.

Az, aki meg akar teremteni, nem az őshang, az ősszín, az ősforma, hanem miközben az űrt formálja, miközben az űr őt formálja – Ő MAGA.

KEMÉNY KATALIN

A Lovász-féle módszer segédtablái

Első osztályban az olvasás-írást többféleképpen lehet tanítani. Minden módszernek van valamilyen sajátossága és több-kevesebb segédlete. A Lovász Gabriella által kidolgozott módszerhez készített segédtabláimat mutatom be. A táblák elkészítése (apró módosítása) év elejétől folyamatosan történt. A módosításokra azért volt szükség, hogy meggyőződjek arról: a gyakorlatban milyen hatékony egy-egy tevékenység. Osztályomban kipróbált és bevált módokat adok közre, valamint programokat, amelyek a későbbiekben differenciálásra, csoportos foglalkoztatásra, a gondolkodás fejlesztésére szolgálhatnak. Ezek közül a gyűjtőprogramok közül is többet kipróbáltam a gyerekekkel. A segédtablák a mellékletben található. A valós (tanteremben való) elhelyezésére fénykép ad segítséget. A Lovász-módszert alapul véve 7 betűcsoportban (7 táblán) helyeztem el a betűket, hívóképeket, programjelölést.

Segédtablák használata

Már az első héten alkalmazható:

Kiszámoló: Ecc-pecc amelyikre jut, azt jobban megnézzük, elmondjuk a képek nevét, egyet-egyed mondatba foglalunk. (A kiszámolást célszerű mindig máshonnan indítani.)

Él-nem él: Szétválogatjuk a tárgyképeket.

Mikor tetszik? ..az alma?

..a ló?

..a ház? stb.

(Pl. az alma, ha piros, a ló, ha fut stb.)

Kezdőhang leválasztása, hangoztatása.

Hány betűből áll? Megszámoljuk a szó betűit, észrevétetjük, hogy a dominó-jelölés ezek szerint készült.

Melyikre gondoltam? állat, négy lába van, vörös a bundája, lompos a farka. (Az információkat addig adjuk, amíg kitalálják: róka)

állat, két lábú, tolla van, tojáson ül. (tyúk)

élőlény, magasra nő, hosszú gyökerei vannak (fa) stb.

A *betűcsoportok ismertetésének szakaszában* egyenként vesszük a táblákat. Mind-egyikhez szóképe is tartozik. Mindig ismételnünk. Észrevétetjük, hogy a magánhangzók felül, a mássalhangzók alul vannak.

Később alkalmazható: Csak magánhangzóval kitaláltatni a tárgyképet. Pl.: V. táblázat 3. kép (zebra)

Mgh.: e; a (Milyen szavaknak van még ilyen magánhangzója? gyertya, tea, megvan stb.) Vagy a tanító mondja: o; ó. A gyerekek kitalálják: *olló*, meghatározzák a helyét: III. táblázat 1. kép. Szógyűjtés: o; ó, forró, morgó, sodó stb. (Egyet-egyet mondatba is foglalhatunk.)

Szavakat szótagolunk, elvágunk. Hányfelé lehet: *uborka*: u-bor-ka, mondjuk el csak magánhangzóval: u; o; a. Jó, ha a tanulók maguk veszik észre, hogy annyifelé vágható a szó, ahány magánhangzó van benne.

Játék a szóképekkel: Kiteszünk 2 kártyát: *alma*, *fa*. Olyan mondatot kérünk, amelyben mindkét szó benne van. Pl.: Az alma a fán terem. 3. szóképet: *alma*, *fa*, *ház*. Pl.: A ház mellett van egy fa, alma terem rajta stb.

Vendégség: Az I. táblázat 3. betűje menjen el az 5. táblázat 5. betűjéhez: (u) (n)

Fogjanak kezét! Olvassuk össze! stb.

Gyűjtés: Olyan szavakat gyűjthetünk, amelyek 2 betűsek, amelyekben van egyforma betű (pl. *alma*, *jegesmedve*), amelyekben van (k) betű stb.

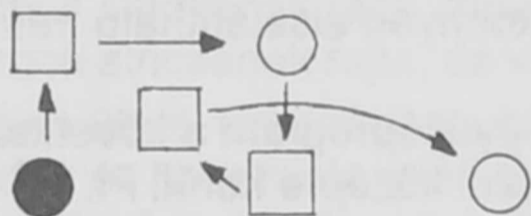
Ezekkel az előgyakorlatokkal rögződnek a képek, hangok, betűk, valamint előkészítik a későbbi programozott szógyűjtéseket.

A programozott szógyűjtések bevezetése először szóban, közösen történjen, kb. a 3. hónapban. (Ha végigvittük a kisbetűket.)

Programjelölések

A római számok a táblákat számozzák. Az arab számjegyek az adott táblán sorszámozzák a tárgyképet, illetőleg a betűt. A dominó-jelölések magánhangzói ○-rel, a mássalhangzók □-tel vannak jelölve. A befestett ● illetőleg ■ az adott szó kezdőbetűje. A betűk az óra járásával megegyező irányban olvashatók össze.

Pl.: *uborka*

(Számképkialakításnak megfelelően.)

A szótagjelölést újszerűen végezzük. Tekintettel arra, hogy 2. osztályban a szótól-toldalék elválasztására is a függőleges vonalat használjuk, és ez zavaró lehet: pl. tálon, a szótagolás ezzel nem esik egybe: tálon, ezért a szótagok jelölését így javaslom: tálon. Ebből adódik, hogy programozhatjuk a szótagolást is. Programozásnál (gyűjtésnél) kérhetjük azt a gyerekektől, jelöljék a gyűjtött szóban az adott magánhangzót, mássalhangzót, így:

○ = magánhangzó

□ = mássalhangzó

Lássunk példákat a gyűjtőmunka egyes programjaira

Maradjunk az *uborka* szónál.

I. t. 3./ ● *u*-val kezdődő szavakat gyűjtünk. (*ugyan*, *ujj*, *utas*, *ugat* stb.)

I. t. 3./ □ Egy mássalhangzó, és pedig a *b* legyen a szóban: (*kidob*, *kabát*, *kabala*,

kiabál stb.)

I. t. 3./ □ □ Két mássalhangzó, és pedig a *b*, *r* legyen a szóban. (*bor*, *bér*, *bíró*, *éber*

stb.)

I. t. 3./ [b] [r] [k] Mindhárom mássalhangzó legyen a szóban. (bárki, barika, berakó, abrak stb.)

I. t. 3./ © @ Két magánhangzó legyen benne. (sokat, mosogat, posta, fogja stb.)

I. t. 3./ ● ○ ○ Mindhárom magánhangzó legyen a szóban. (uszonya, utolja, ugrotta stb.)

I. t. 3./ [2. Mivel a második szótag *bor*, ezzel kezdődő szavakat gyűjtünk. (borda, borsó, borjú, bordó stb.)

I. t. 3./ [3. Mivel a 3. szótag *ka*, ezzel kezdődő szavakat gyűjtünk. (kakas, kabát, katona stb.)

Nehezebb feladat az *egyeztető* program. Ennek megkülönböztetésére E betűt használunk.

E. I. t. 3./ [b] Legyen benne a b, mégpedig a helyén, jelen esetben a szó 2. betűje. (ebéd, abba, lbolya stb.)

E. I. t. 3./ © Legyen benne az o, mégpedig a 3. helyen. (iroda, elolvas, adogat stb.)

E. I. t. 3./ @ Legyen benne az a, mégpedig a 6. helyen. (eladta, leírta, magasan stb.)

E. I. t. 3./ [2. A 2. szótag *bor* a keresett szóban is 2. legyen. (tábor, bíbor, Gábor stb.)

E. I. t. 3./ [3. A *ka* szótag a gyűjtött szóban is a 3. legyen. (barika, babácska, kistróka stb.)

Megjegyzés: A tanító előre próbálja ki a feladott programot, mert természetesen előfordulhatnak olyan helyzetek, amelynél nincs gyűjtési lehetőség.

A segédtablák kiegészítői a *szókártyák*, valamint a „*magánhangzó-óra*”, amely az összekapcsolás műveletének megkönnyítésén túl egyéb játékos feladatokra is alkalmas. (Lásd: mellékletben) Ennek segítségével könnyen elsajátítható nem is egy nyelvtani fogalom.

A magánhangzó-órával is végezhető gyűjtőprogram a következőképpen:

Megadni csak egy mássalhangzót kell, ami középre kerül. Pl. [r]

Az utasítás annyi, hogy *belülről kifelé*. Ez azt jelenti, hogy a r-hez kapcsolunk: ra, re, (szókiegészítés) Pl.: radír, rágó, retek, régi, ribizli.... stb. Ha az utasítás: *kívülről befelé*, akkor a magánhangzókhoz kapcsoljuk a r-t. Pl.: arcom, árusít, érvényes, irka stb.)

Természetesen, ha többet is tudnak írni a gyerekek, hagyni kell, mint ahogy nem lehet erőltetni azt, ami nem egészíthető ki értelmes szóvá. Első osztályban eltekinthetünk attól, hogy ott legyen a szótaghatár, ahol a pótlás. Pl.: árusít, ár-usít. Később ezt megbeszélhetjük, ki is köthetjük, hogy 2 betűs legyen a kezdő szótag.

A magánhangzó-óra dalát és szövegét akkor célszerű megtanítani, amikor már körülbelül a 2. betűcsoportot (II. táblát) vettük, és csaknem minden magánhangzó ismertté vált.

Ekkorra valószínű rájöttek a gyerekek a segédtabla egyik jellemzőjére, hogy felül vannak a magánhangzók, alul a mássalhangzók.

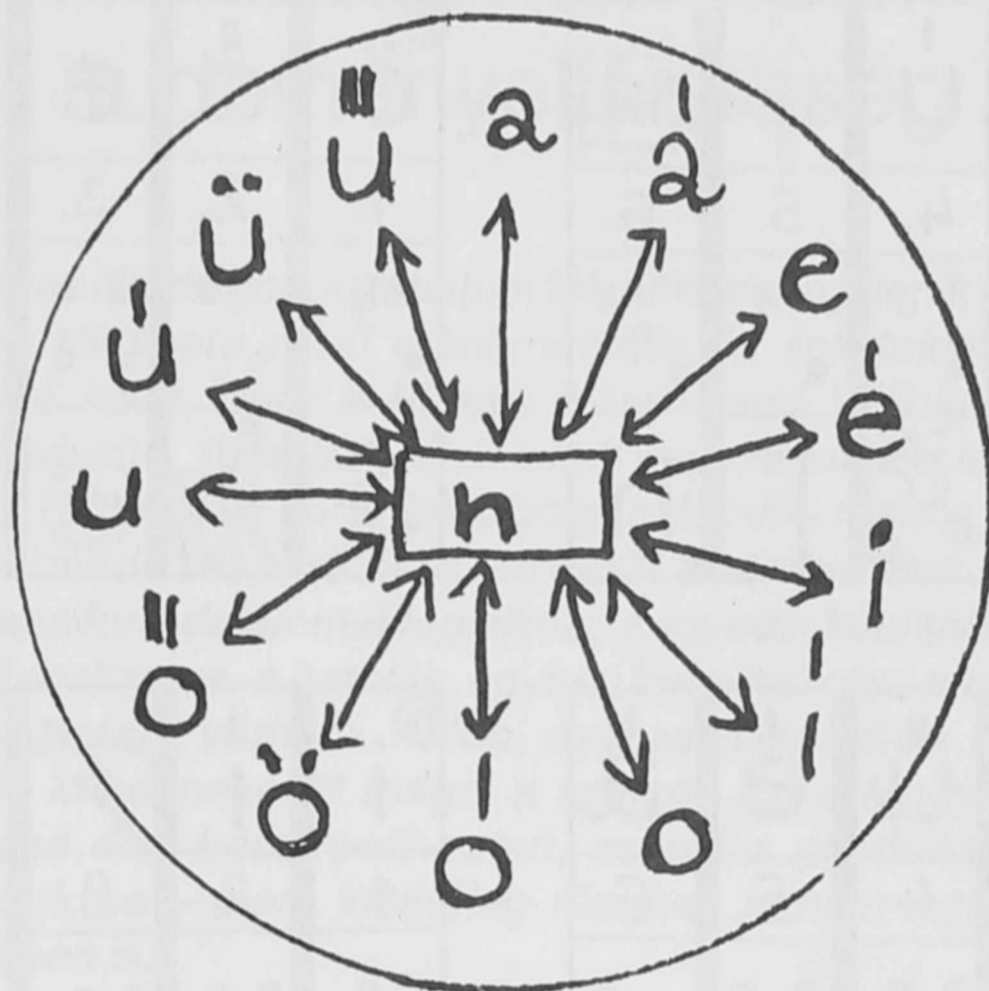
A mellékelt fénykép mutatja, hogyan lehet elhelyezni tanteremben a magánhangzó-órát és a segédtablákat. Ezek elkészítése saját kezűleg is megvalósítható, vagyis kevés anyagi ráfordítással előállítható.

A táblák használata tapasztalatom szerint eddig is eredményesnek bizonyult, segítette a betűtanulást.

Azzal, hogy differenciálást is szolgál, felhasználási lehetősége tovább bővül.

Alkotó szellemű kollégáim bizonyára újabb ötleteket is találnak ki hozzá.

„Magánhangzó-óra”

d	r	m	f	sz	sz	sz	sz	d'	d'	t	l	sz	sz ₁
f	l	f	r	m	sz	m	d	f	f	m	r	d	sz ₁
f	l	f	r	m	sz	m	d	f	f	m	r	d	d

1. Látod, itt egy furcsa óra, nincsen mutatója, számok sincsenek rajta, de van magánhangzója, számok sincsenek rajta, de van magánhangzója.
2. Körben ülnek tizennégyen, párosan megférnek, rövidek és hosszúak, mind egymás mellett élnek: a-á, e-é, i-í, o-ó, ö-ő, u-ú, ü-ű.
3. Hozzájuk a mássalhangzók vendégségbe járnak; középre ülnek, kezet fognak, vígan így nótáznak: na-ná, ne-né, ni-ní, no-nó, nö-nő, nu-nú, nü-nű.
4. Mikor elköszön a vendég, kezet fognak újra, magánhangzó, mássalhangzó közösen ezt fújja: an-án, en-én, in-ín, on-ón, ön-ön, un-ún, ün-űn.

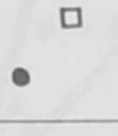
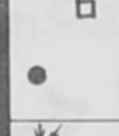
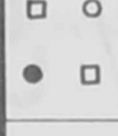
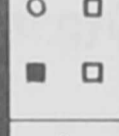
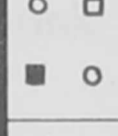
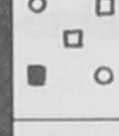

Végül lehet olyan gyakorlat, aminél dallam nélkül mondják az összeolvasást, (an, án, en, én, in, ín, on, ón, ön, őn, un, ún, ün, űn) az értelmes szavaknál „STOP”-ot mondanak, ott megállunk, és a szót mondatba foglaljuk.

LEMPOCHER GYÖRGYNÉ

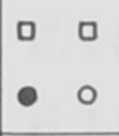

Melléklet

1.	a		u	ú		
1.	2.	3.	4.	5.	6.	
						
	l			f	h	

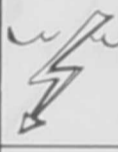

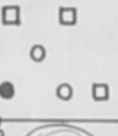

I. tábla

1.	2.	3.	4.	5.	6.
ö	ő	e			
					
5			t	b	k

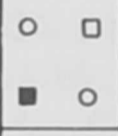
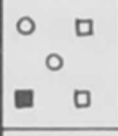

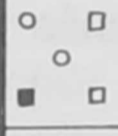
II. tábla

1.	2.	3.	4.	5.	6.
o	ó	ü	ű	é	à
					
					

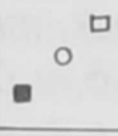

III. tábla

1.	2.	3.	4.	5.	6.
i	í				
					
		v	m	s	p

IV. tábla

1.	2.	3.	4.	5.	6.
					
					
r	c	z	j	n	g

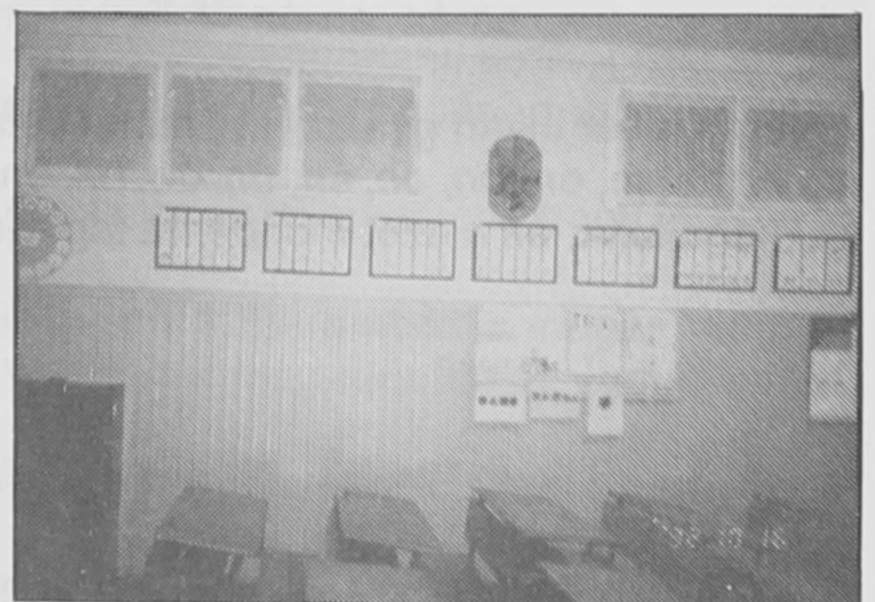
V. tábla

1.	2.	3.	4.	5.
				
				
ny	ly	gy	ty	d

VI. tábla

1.	2.	3.
		
		
ZS	SZ	CS

VII. tábla

Példa a táblák tantermi elhelyezésére